

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. V. Évf.

Márkisevci, 1926. június 27.

Broj 26. Szám.

Vérsztvena kriza.

Pod tém iménom szmo zádnye dni doszta interessantnoga meli csteti vu vszê domácsi (nase dr'záve) lisztáj, kí szo ednók vendar previdili i zvedili tiszte té'zkócse nasega denésnyega vérsztvenoga sztálisa, steroga nászhaj 'ze dnesz tak té'zko prenása kmet, i stero krízo 'ze vecs kak dvê leti more kmet csütiti. Vszi liszti, kí za volítev vrêmena tak lepô znájo razlagati kmetske potrebscsine, znájo rekomendêrati edne ali drúge partáje kandidáta za kmétskoga dobrocsinitela; té liszti, kí tak hitro zvejo csi kmet malo dragse oddá biká ali pse-nico i ga zatô za navijácsa cên vöszkrcsijo: té liszti szo komaj zdá zvedli za vérsztveno krízo, gda 'ze kmet dvê leti jecsi pod nyê obszôdbi.

Nê pa szamo liszti, nego i tûdi nasi poszlanci szo doszêmao nê znali ka je kmet, kmet kí dr'závo gori vzdr'záva, v té'zkóc-saj. Nê je csûdo, vem ga ne vídis nigdár i nigdi, gda bi ti pomôcs trbelo, nevûpa sze szkázati szam med lûdmi, szamo rêdko gda v szprevödsztvi vecsi drúgi, ár zná szvoje falinge vszáki, sztráh je csi bi szam hodo okôli med lûdmi ka bi ga zbili, ár je nikaj nê doszégno. Szamo ga vídis té, gda sze 'ze pá volítvi približávajo, ali pa szo volítvi. Za tiszte té'zkócse, kí szo vérsztvenoj krízi vzrok, szo nasi poszlanci i minisztri szamo tak zvedli i zdaj, gda szo kmétska drústva, obrtne i trgovszke kamure krícsati i píszati zacsêle, csirávno ka nê zdaj obrvim. I gda sze je zavolo toga vendar najsao edem kmetski poszlanec, kí szi je vzeo tû kurázó, ka je interpelácijo dao na poljedelszkoga minisztra, je miniszterszki odgovor, po nasem mislênyi nezadoszten, neotemeljeni búo, vendar ga je pa interpelant za zadosztoga vzeo, z odgovorom je zadovolen búo.

Odgôvor polodelszkoga minisztra g. Pucelja Ivana na interpelácijo zavolo vérsztvene kríze je v denésnyem vrêmeni temeljitni, verevrêden. Odgôvor g. minisztra sze mota vszigdár okôli toga: 1. ka je vzrok kmetskomi té'zkomi sztáni denésnya velika vrêdnoszt nasega dinára; 2. prevelika szvetovna produkcija kmét-

ski pridelkov; 3. nesparavnoszt. Vsze tû podpisemo g. minisztri, ár je vsze tû do konca isztina. Nemremo pa podpiszati tiszto, ka bi sze tû na kmeta rovás vpíszalo, nego podpisemo tiszto, ka je vszêmi tomi vzrok vszákdenésnya vláda, kí neprevídno. na kmeta skodo mehanicsno podigáva dinára vrêdnoszt, kí v notrányosztí dr'záve itak nema tiszte vrêdnoszt, szamo té'zi národ. Ne je krív omenjeni miniszter, kríva je pa tiszta vláda, kí je tak neprevídno podignola dinára vrêdnoszt od 6.50 na devét, gda sze tû pozna szamo pri kmétski pridelki, kí szo tak v zvünêsnji tr'ziscsaj konkurencije nezmožni, indusztriálno blágo pa itak nepopüszti, sze dr'zi v tisztoj cêni, kak pri dinára 6.50 vrêdnoszt. Podignylene carine, dráge 'zeleznice, neednáka i vizika dácsa i tá pretirana od prilizávní bürokrátov, nedovrsene vérsztvene i trgovszke pogodbe z tühinszkimi dr'závami, kak na pr. z Ausztrijov, Pruszoszkov itd., szo vsze vzrok denésnyoj vérsztvenoj krízi.

Priporôcsa tûdi g. miniszter, da naj neidemo prêk na kvantitetno, nego na kvalitetno produk-

cijo. Vszáki kmet je natom, naj dobro i doszta pridelá, da bremení lé'ze prenoszi, té pridelke pa more z dobrov politikov vláda na szvetovno tr'ziscse szpraviti: z dinára rédnov vrêdnoszt-jov, z pravilnimi prôtipogodbami i z prijátelsztvom z tisztimi dr'závami, na stere szmo vérsztveno vézani „Nesparavnoszt“ pa kmeti szploh nemremo naôcsi vrcsti, csi ga vsze priszili na nesparavnoszt i tû 'zelê obsztoj kmetijsztva. Csi pa mámo mí vsze té goraj popíszane vugodnoszt, je zaman Ruszoszki pridelek, mí z nasim blágom, na bázi práve vrêdnosztí dinára, konkurêramo lêko.

Csi pa bi escse vszákdenésny-e vláde popüsztile z torjanyom nêneza tam, gde je nepotrêbno i nameszto toga bi sze dalô kmeti falêse posztojlo za povzdig kmetijsztva, bi kríze nebi bilô. Kmet vzdr'záva gori dr'závo, vendar sze pa podpêra szamo indusztriya i trgovina, kí obê na skodo kmeta delata, i vu tom nyim je vláda napomôcs. Tû trbê ednók likvidêrati i tak previditi, ka je kmet jedíni, na steroga sze dr'záva opêra lêko i toga podpêrati.

„Börza dela“ — odísia.

Polszki i drúgi delavcov v Prekmurji doszta mámo. — Z kmétske sztráni gledôcs je za Prekmurje tû v ednom táli nê božno, kmet lé'zê do delavca pride, gda nyemi ga trbê. Vendar pa csi malo szocialnoga csúta mámo vu vszebi, té moremo i tû pripoznati, ka tûdi i té delavec scsé do bôgsega szlú'za pridti, rávnotak kak kmet do bôgse cêne pri psenici. biki itd.

Edina pôti do dela i rédnoga zaszlú'zka je bíla „Drž. borza dela“ za delavca, stero pa, 'zalosztno ali isztina, brez vszákoga socialnoga csúta, dr'záva vecs

nescse vzdr'závati. Borza dela sze je obrnôla na obcsine, kí szo itak dúzne sze za szvoje delavce szkrbeti, ali zvün M. Szobocske obcsine je niedna nê bíla natom ka bi vsze obcsine v Prekmurji polovico sztroskov za goridr'zánye „Börza dela“ nosziti stele, miszlêcs, csi dr'záva nê, mí szmo tûdi nê dúzni. Tak je z 15. jun. prenehála delati „Börza dela“ v M. Szoboti. Dána je pa mogôcsnoszt jo escse nazáj szpraviti, ali po dr'závnaj ali obcsinszkoj pôti, szamo sze brigati ali poszlanci ali obcsine morejo. Trbê jo, tû je faktum.

Vilmos excsászár pezsgőzik a népszavazás öröme.

A vasárnapi népszavazás eredménye a doorni kastéiyban szokatlan jókedvet idézett elő. A hétfői lunche-ön Vilmos excsászár és meghitt környezete a szokástól eltérően pezsgőzött és általában

egyszerre a legbizakodóbbá vált a hangulat a „doorni remete“ társaságában.

Vilmos excsászár a népszavazás eredménye után arra számított, hogy a fejedelmek vagyona-

nak kártalanításáról szóló törvényjavaslat alapján a Hohenzollern család visszakaphatja vagyonának harmadrészét, sőt esetleg a felét is.

Je vsze mogôcse?!

V M. Szoboti, kak szmo 'ze píszali, nôve hí'ze rasztêjo kak nôre go-be. Kak nam je znáno, v M. Szoboti jeszte tûdi i olepsevalna komissija. Csi tá jeszte i tûdi funkcionêra, te sze nam csûdno vidí, ka bôgse neprestudêra prednyô pridôcse pláme (nacsrtê) nego dovoli tak krícsêce — razlicsno zidanye hí'z, med sterimi edna tû drúgo ponižáva vu szvojoj lepoti i lepoto — v'várasa.

V M. Szoboti, kak zidanye nôvi hí'z, rávnotak sze delajo tûdi tratoárje pri sztári hí'zaj, kí májo námen povzdignoti lepoto tû. Nikak pa neszlú'zi namenjenomi cíli tiszto, ka präd nister-nimi hí'zami je szamo na eden ali dvá tála narejeni tratoár, tak da bi sze 'ze tûdi i vu tom táli ocsa z szinom, ali zet z ocsom. Tû falingo bi na niksó formo dobro bilô popraviti.

Rimszki pápa je szvojemi mlájse-mi brati grofovszko titulo podelüo pri tisztoj prilíki, gda je té szvojo hcsér k ednomi italijanszkomi márkiji dao za 'zeno. Tû zaisztino nevzememo na pamet niti to nájmenye demokrácije, nego nikaj szlicsnoga k korupciji, stero v domácsaj politiki telko naglásajo nasis klerikálci, — erkôcs — da jo delajo drúgi politiki. Ka je pa razvidno zgorányega? . . .

Tak szi gucsijo i písejo, ka sze 'ze pá rûsi Uzonovič-Radič vláda, v krátkom bôdo veliki politicsni dogodki. Mí szi pa tak miszlimo, ka jo rûsijo vszi tiszti kí bi na vrijek vládanya radi prisli, a bôgse nê, szamo bož-nêse bi lêko doprineszli. Krátko veszeljé! . . .

Na tom meszti szmo zádnyics píszali od sarlacha, pri sterom je niksá falinga prisla. V predzádnym odsztávki je namrecs z-osztalo, tûda je szploh napácsno stampano i sze naj szledêcse glászi: Rávnotak je prekeszno od-rejeno ceplený, kí nameszto, ka bi sze pri prvoj prilíki toga betegá zacsnolo, je zapovêdano tîk v szredíni, tûda gda je 'ze vu nyem véksi tao decé.

Nisterni potokov prevôzni brôd je tak v szlabom sztáni, ka bi nebi skôdilo csi bi oblászt vmêsz szégno-la.

Kak sze naj bojüjemo prôti razsirjênji skarlatinke (sarlacha).

Navodilo za razku'zevanje.

Nacsin prenasanya skarlatinke je escse nê popunoma znâni, brscsas pa sze prenasâ té beteg iz guta i zgornyega dűsnika, kak vszi drűgi betegi, z sterimi sze zvu'zgê gút i dűsnik. Mogôcse pa je, ka prenasajo té beteg lűszkine, ki sze prôti konci betega lűplejo z tēla. Zavolo toga sze morejo vsze oszebe okôli beteznika paziti, ka beteznik v nyê ne kaslâ pa tűdi, ka sze ga po nê potrêbnom ne dotikajo. Tűdi szî morejo zaprati rokê v sublimatnoj ali lizolovoj vődi, escse prle, kak majo kaksî poszeo z beteznikom, z nyegovim gvantom, ali z drűgimi dugoványi, stere je beteznik nűcao in je onecsiszto in rávno tak tűdi vszidgâr, kda szî zamâzejo rokê z nyuvimi odpâdkami. V hisi, gde le'zi beteznik, more biti priprâvlena poszôda z lizolovov vodôv za műjvanye.

Sto dvori beteznikom, szî mre oblęcsti plâscs, ali sze opâszati z velkim fűrtűjom, prvlê kak sztôpi v beteznikovo hi'zo. Prvlê kak pa ide vő z hi'ze, szî more plâscs szlęcsti in rokê zaprati v lizolovoj vődi.

Tô valâ tűdi pri mrtveci.

Razku'zevanje v betegi.

Med betegom je trbê nábole paziti na rekle i na vsze drűge odpâdnike iz vűszt i nűsza in vsze vcsaszi razkűziti. Rávno tak tűdi vsze z nyimi onecsiscsene predmete.

1. Odpâdke i vődo, z sterov sze perê gut, trbê zbirati v poszôdo, stere szo do polovice napunyene z lizolovov vodôv, té poszôde sze neszmijo prvlê, kak za dvê vőri szprâzniti v sztraniscse in je pri tom dobro z lizolom oprati.

2. Vezâlje moremo vcsaszi v ogen vrcsti ali pa uâj menyê dvê vőri razkűzevati.

3. Rűbcseke, briszacse, beteznika szpűdnji gvant, kak tűdi szpűdnji i

zgørnyi gvant tisztoga, steri betezniki dvori, more biti dvê vőri namocseni v lizolovoj vődi, pa tő tak, ka je popunoma pod vodôv. Piszani szpűdnji gvant sze neszmê namocsiti vkűper z belim. ka sze ovacsi béli pokvari.

4. Beteznik nâ má lászno poszôdo za jésztvino in pijacso, stera naj osztâne v beteznikovoj hisi i sze naj vszidgâr operê v vrêloj vődi.

5. Csi je beteznik plűvao na tla ali kama inan, trbê vsze jako dobro rezkűziti i ocsiszti. Prosztor in predmeti okôli posztele sze naj pogoszto ma operêjz z lizolovov vodôv.

6. Umivalnike i poszôdo, v sterorj sze je beteznik kűpao, sze morajo oprati z lizolovov vodôv. Kefice za pranje rűk trbê djâti na pű vőre v lizolovo vodô i je natű dobro oprati z vodôv, kefice, za zobê pa izkűhati.

Razkűziti moremo tűdi vodô, v sterorj sze beteznik kűple, tak, ka sze vlijê notri tetko litrov, kak trbê lizola, vlijê sze pa voda vű komaj za dvê vőri.

Razkűzevanye po betegi.

Na konci betega sze morejo razkűziti vsza dâgoványa, stera szo

prisla v dűtiko z beteznikom in nyegovimi izmecski.

7. Posztelino, szpodányi oblęc, zavesze (fűrhanke) je potrebno 2 vűri mocsati v lizolovoj vődi, potom pa oprati. Posztele moremo razdrêti i blazine, szlamnyacse (sztro'zoke) i stampet z lizolovov vodôv odzvűna gde sze li k-coj more, zribati. Rávno tak vsze drűgo ka je v beteznikovoj hi'zi.

8. Szrtæo sze more z vâpnom szpűljâti, pod pa zribati.

9. Krnico za művanye trbê zribati, poszôdo iz stere je beteznik jo ali pio pa trbê 15 minut kűhati vu vődi, zlico, no'z i vilice pa vsze, steromi skűdi kűhanye pa trbê 2 vőri mocsiti v lizolnoj vődi i natű z vodôv ocsiszti.

10. Beteznikove spilarâi je nâjbűgse ze'zgati knjige pa naj bűdo 8 tűdnov prisztrâni zaprte.

11. Oblęcso, stero je meo pred betegom je dobro z kefov v lizolovoj vődi namocsenov zribati, ono, stero je meo v betegi pa 2 vűri mocsiti v lizolovoj vődi.

Prvo in glâvno pa je, da vszaki szlucsâj betega zdravniki prijâvite.

Szrezki poglavâr v M. Szoboti naznánya.

— Ár je v nisterni vesznicaj razsirjeni poprijêti beteg „sarlach“, steri je deci jako nevaren, szo sze nasztavili po okűzeni obcsinaj dezinfektorje. Tê májo pűleg toga da, da hise razkűzijo (betegove bacile z vrocsinov vmorijo) tű du'znoszti, da betezno deco szprâvlajo v M. Soboto v bolnico. V bolnici za vrcsenyê ne trbê nikaj plâcsati. Domâcsi szvojo deco v bolnici neszmijo obiszkvâti. Za prevoznyo dece more obcsina dati kűla. Kda beteznika odpelajo, sze more hi'za itaki razkűziti, domâcsi pa ne szmêjo 9 dni genoti od hise. Ka potrebűjejo od zvűna, nyim morejo pri neszti v tű posztâvleni obcsinszki sztra'zârje.

Vszâko zbetezanye sze more vcsa-

szî naznaniti dezinfektori ali zdravniki.

Sto sze protî toj zapovedi, bűdo kastigani.

Da sze zabrâni razsirjenye beteg, je potrebno, da szo deca vceplena. Ceplenyê sze more zvrsti trikrát vszidgâr po oszmi dnêvaj i ne kosta nikaj. Vceplâvlejo vszi urâdni i okrozni zdravniki.

Pűleg toga szo prepovêdana vsza szenyâ, proscsênya, veszelice i zboroványa, iz okűzeni obcsin verniki neszmejo idti k bo'zoy szlűzbi. Prepovêdano je tűdi po tê vesznicaj kűdivanye, i po tê obcsinaj neszmejo hoditi nê cigánye, niti marelârji i nihê, ki z potűvanyom oprâvlja szvoje rokodelszto.

POLITIKA.

Belpolitikában ismét pálfordulásra számítanak. Erre okot különösen Radics váratlan hazaérkezése ad és Áca Sztojanovics az öreg radikális nesztor beogradi tartózkodása, ki krízis idején mindig a közvetítő szerepét játsza. Minden jel szerint a pálfordulást az olaszokkal kötött nettuni konvenció idézi elő, s attól függ, hogy a radicspárt mellettük fog-e szavazni, a parlamenti ratifikálásánál. Miután az egész ellenzék ellene foglal állást s ha radicsék is ellene szavaznak, vagy csak tartózkodnak is a szavazástól, úgy a kormány helyzete megrendült, mert kisebbségben marad. Ez a konvenció ugyan a Davidovics kormánya alatt kötöttett s egy része PP kormánya idején, de mert a horvát nép kárára van, több mint valószínű, hogy radicsék nem mernek mellette szavazni. — Pasics karlsbadi üdülésén tett kijelentése alapján, üdülése után ismét kilép a politika porondjára. — Ljuba Jovánovics hivei és Petrovics Nasztáz hivei közt közeledés mutatkozik, mely alighanem az új választásokba erős pártként fog neki menni. Mindkét politikus a mérsékeltabb és meg egyezésses radikálisok közé tartozik, de Pasics gárdáját, hacsak külön bomlás a pártjában nem következik be, azért alig lehet legyőzni, mert a szerb paraszt csak ő utánna megy, azért is megy jól sora a szerb parasztnak. — Új egységes adótörvény ház elé terjesztése még mindig késik. Olyan formában, mint azt az erre kiküldött bizottság kidolgozta s amely még nagyobb adót vél előidézni, jobb ha nem is kerül a parlament elé. Érdekes, hogy a dinárt folyton szoritják felfelé, de ugyan annyival nem lejjebb az adót. Vagy az arany alapu kulcsot behozni nem volna helyes? — Németországban népszavazásdön-

A vőfény.

(Rajz az alföld népies szokásaiból.)
Írta: K. J. (folytatás.)

Erre aztán ismét megered a könyek zápora, a zokogástól alig hallható a vőfény szónoklása, maga a komoly násznagy is érzékenyül, sőt a vőfény hangján is észrevehető az ellágyulás, maga sem tudja miként mondta el a siralmas bucsuztatót s hogy ért a végső sorokhoz:

Az itt maradónak kívánok jó kedvet
Nekünk utasoknak boldog megérkeztet.

Itt a vőfély már visszanyerte elpusztíthatatlan jó kedélyét, nagyot kurjant s reá a gyerekhad: »ijjuju, viszik a menyasszonyt!« rikoltása ad visszhangot, betöltvén az egész falu hosszát. A rikoltozás közben egyet-egyet durrant a vőfély lövésre is használható palcájából — a népek bámula-

tára, s kiket a virtuskodó vőfény „halsten akarja a bot is elsűl“ szavakkal ejt még nagyobb bámulatba; s a kik nem bámulnak azokat a kulacs meg a kécicés nedve deríti jókedvre, mert szokásos utközben, míg a kulacsban tart a járókelőket sorba kínálni. Ha kifogy, annál jobban igyeksenek hazafelé, a hol már ugyancsak nehezen várják megérkeztőket. Végre halljuk a vőfény bekűszöntőjét:

Szerencsés jó estét násznagy
[uraméknak,

Végére jutottunk nagy hosszú
[utunknak:

Nagy fáradozásunk nem eset
[hiába,

Mert egy drága kincset hoztunk
[a hajlékba,

Im itt a menyasszony, frissen
[megérkezett

Tessék násznagyuram, fogjon
[vele kezét,

Sorba kezét fognak a menyasszonnyal, aztán táncolnak, míg meg nem éheznek, s ha a vőfény a konyhát rendben találja, csakhamar igyekszik a násznép éhségét csillapítandó vacsorára kadenciázni:

Uraim, a konyhán mindent
[megvizsgáltam

S ott mindent a legszebb rend-
[jében találtam,

Kötelességem ez, mert vagyok
[mestere . . .

Igen, a vőfény ezen a napon mindenféle lakodalmi heccnek a nagymesteré van avatva, illő tehát, hogy a gasztronómiai elkerülhetlen szokásnak is mestere legyen. Előbb, míg elhelyezkedik a násznép az asztal körül, csak mokázva kadenciázik s „fakturázgat“ a násznaggal, a cigánnyal, utoljára aztán maga is megünja a sok szót:

De már nem tréfálok elég az
[egyszerre,
Nehogy valakinek ne essék
[inyére;
Most dolgunkhoz látok, a kony-
[hára megyek
S ha ételt nem hozok, hát akár-
[mi legyen . . .

Kimegy a konyhára, kinevezve egy legényt »Kenyeresnek« egyet „vizhordónak“ (szamarasnak) s aztán kiadva mindenkinek a legfőbb parancsot, megindul az étkekkel befelé, odaint a muzsikuskat:

Tarts kormányt muzsikás, meg-
[kapod az árát,
Malacot kapsz, a mely megnyom
[vagy tiz mászát.

s figyelmezteti, hogy jól vigyázzon a kadenciákra „tust“ huzni, melyeknek vége hossza alig szakad, de nem fedi el a lábatlankodókat is előre figyelmeztetni; nehogy körülötte lábatlankodjanak:

sze za različno delo z hránov i kvartirom taki szprimle pri KÜHÁR STEVANI v :—: Murski Szoboti. :—:

Z-hája vszako nedelo Napreplacilo za fr-tao leta v domovini: 15 Din. zvñ SHS., 18 Din. v Ameriko 20 Din. Cēna anonc za □ cm: med textom i izjave i poszlano 150 Din reklame 1— mali oglaszi 0-70 Din. i dāvek. Pri vecskrat popušt.

Rökopiszi, klsze ne szhrānijo i ne vrnējo sze posilajo:
Reditelsztvo i oprāvnistvo Mōrszka Krajina
M Ā R K I S E V C I br. 20. posta MURSKA SOBOTA.
—: Postni csekovni racsun broj 12980. —

Kēziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők:
M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal
—: Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden vasárnap Előfizetési ára negyedévre belsőldön 15 Din. r. külföldre 18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm, kēnt: szövegkōzt és nyilttér 1-50, rendes 1—, apróhirdetés 0-70 Din és az illeték-Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

Sertésragályok elleni oltásokról.

Irta: NEMES állatorvos, M. Sobotán.

A szokásos sertésorbánc elleni oltásokról téves nézetek vannak a lakosság közt elterjedve, mert egyesek azt hiszik, hogy mindenik bőrpisodással járó ragadós betegség ellen véd. Azt hiszik, minden bőrpír, orbánc. Vannak akik azt vélik, hogy az oltástól számított 6 hónapig az állatok egyáltalán el sem pusztulhatnak, tehát halál ellen vannak beoltva. Ismerek olyanokat, akik arról panaszkodnak, hogy a beoltott sertések mind elhullottak, ellenben a be nem oltottak mind megmaradtak. Kérdezősködésekre kisült, hogy maradiságból ellenszenves az oltások iránt és hogy a be nem oltottak éppen úgy hultak, mint a beoltottak. persze más betegség miatt.

Ezen téves nézetek eloszlása végett közérdekből, a következőkre kérem a szíves olvasó figyelmét:

Bár már vannak olyan oltóanyagok, melyek egyes fertőzések esetén, (amikor pl. orbánc-sertéspestissel keverve, orbánc-sertésvész, stb. egyszerre lép fel egy-egy állaton), egyszeri oltással (hivallens polivalens szérummal) segítünk védekezni esetleg gyógyítani; de olyan szert még nem találtak fel, amellyel minden fertőző sertésbetegség ellen egyszeri oltással védekezhessünk. Még kevésbé lehetséges, hogy az összes, sok százféle, halálos betegség ellen lehessen megvédeni sertést. „Halál ellen nincs orvosság!”

Az orbánc elleni oltás, csak orbánc ellen biztosít! Sertésszeptikémia, paratífusz, sertéspestis, sertésvész, stb. ellen egyenként más-más oltóanyag véd. Hiszen ismeretes, hogy a himlő ellen ójtott gyermek difteritis ellen nincsen védve. Azért részesültek a katonák annyiféle oltásban, ahányféle ragadós betegség fertőző veszélyének voltak kitéve.

A szérumos oltások embernél, állatnál csak néhány hétig, ritkán 1—2 hónapig védenek, de az oltások, amelyek kulturálkkal, (betegséget előidéző bakteriumtenyésztéssel) történnek csak 12—14 nap múlva kezdik kifejteni védő hatásukat, de az az immunosság fél évig, sőt kétszeri oltáskor, egy évig is eltart. A himlőoltás embernél 3, sőt több évig védőhatású.

Ezen a tudósoktól bebizonyított igazságok egészséges sertések oltásaira vonatkoznak. Másféleképpen van ha a sertések között már 1—2 féle fertőző betegség jelentkezett és az oltandó sertések egy része vagy az egész állomány már fertőzött. Nézzük például az orbáncot. A sertések között orbáncos elhullások vannak. Az orbánc a fertőzés napjától számított 2—5 nap múlva, tehát sokkal korábban mielőtt a hosszabb ideig tartó immunosságot okozó oltás hatásosá lesz, hirtelen súlyos, lázas, gyengeséggel, néha a far hűdése étvágytalanság, hányás, a szemhéjak duzzadásával jelentkezik. A vörös folatok legtöbbször azonnal, de nem ritkán 2 napon belül mutatkoznak (ha a betegség kissé vontatottabban folyik le). Halál: 24 órán belüli, de gyakoribb a 2—5 napon belüli elhullás. Hullabontás: gyomor- és bélhurton kívül vérméledés veselő. Lép és nyirokcsomó

duzzadás, májlob, izomlob, szivizom-degeneráció. Néha teljesen negatív a lelet!

Tehát a fertőzött sertéseken a tartós immunosságot támaztó oltás nem segíthet, mert a sertés korábban elhull.

Ilyen esetben a sertések előbb gyógyító (rapid) szérummal (nem a gyengébb, olcsóbb oltószérummal) kezelendők és csak ennek után 2—3 hétre kell a bakteriumos oltást végezni megismételni. A sertésekben nagy pénzérték, nem is ezért nem tanácsolom a napokig tartó várakozást amíg észrevétlenül majdnem mindannyian fertőződnek. A beteget azonnal kell rapid gyógyítószérummal kezelni (oltani) mert, ha az orbánc bakteriumai, melyeket eleséggel, belégzés útján, széllel, légy- és szunyogcsipésekkel vagy egyéb apró sebzésekkel az állat felvett, elszaporodik, kémiai termékeivel és azok következményes mérgező láncolataival a sejtek annyira megbolygattatnak, hogy a légzés vagy a szívműködés központjai felmondják a szolgálatot. Az állat elhull még akkor is, ha a bakteriumokat a gyógyító szérum megölte. Ebből a lajkus is láthatja, hogy minden betegségnél, de leginkább a fertőzőknél a legfontosabb jó tanács: azonnal gyógyítani a beteget. Nem szabad várni egy órát sem!

Ugyan így vagyunk a sertéspestissel és a sertésvészszel. A pestisz a fertőzés után 4 naptól 21 napig jelentkezik éppolyan jelenségekkel mint az orbánc, csak hogy e bajnál a szemhurut, a bélhurut (eleinte szorulás később hasmenés) és a bőrpisodás lép előtérbe. Halál: 4—7 napon belüli, de ha idült lesz, csak hónapok múltán jelentkezik. Hullabontás: ha gyorsan elhullott az állat negatív a lelet, ha lassabb a betegség lefolyása, a lelet hártás felrakodásos, elhalásos vak- és remcsébél gyuladás.

(folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Közigazdasági ankét Beogradban. Iparkamarákat a kereskedelemügyi minisztérium felszólította, hogy vegyenek részt a a Beogradban szombaton és vasárnap megtartandó közgazdasági ankéten, mely a közgazdasági tanács felállításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalja le.

Az országos tarifabizottság ülése. Az országos tarifabizottság, első és második, június 27-én Noviszádon fog ülést tartani. A konferencián különösen a vasuti tarifális kérdésekről fognak tárgyalni. Elsősorban a gabona és lisztzállítási tarifa, a liszt kiviteli tarifa, továbbá fa és fatermékek, tejtermékek, gyapjú, hustermékek és építési anyagok tarifájáról fognak dönteni.

A gyufa árát nem emelik fel. Hirt adtunk arról, hogy a gyufa árát fel akarják emelni. A hír hatása alatt óriási kereslet indult meg gyufa iránt, mindenki gyufát kezdett felhalmozni. Ez a

tény a monopoligazgatóságot arra bírta, hogy letegyen arról a tervről, hogy felemeli a gyufa árát. Sőt esetleg előfordulhat az is, a mi a közelmúltban a só árával történt. A monopoligazgatóság előbb fel akarta emelni a só árát, minthogy azonban a hír kipattant, nagy mennyiséget vásároltak össze — leszállította a só árát. Az, hogy most sokan megijedtek a gyufadrágulástól, könnyen azt eredményezheti, hogy olcsóbb lesz a gyufa.

Trztvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

LJUBLJANA: június 24.

100 kg. Psenica—Buza	Din. 337—365
» » 'Zito—Rozs	» 200—
» » Ovesz—Zab	» 170—
» » Kukorica	» 145—
» » Prosző—Köles	» 175—
» » Hajdina	» 255—
» » Szenő—Széna	» 50—80
» » Graj—Bab csres.	» 370—
» » zmēsan—vegyes bab	» 150—
» » Krumpli	» 60—
» » Len. sz.—Lenmag	» —
» » Det. sz.—I.óherm.	» 2100-2500

BENKO: június 24.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikōv. } Bika	6—	7—	8—8-25
Telice } Űsző	5—	6—	7—8—
Krave } Tehén	1-50	3—	5—6—
Teoci } Borju			8-25 9-50
Szvinjé—Sertēs			12— 13-50
Mászt I-a—Zsirl-a.			22— 30—
Zmōcsaj—Vaj			30—
Spē—Szalona			— 25—
Belice—Tojās 1 drb.			0.75

Pēnezi — Pēnz.

1 Dollár	= D.	56—
100 Kor. Budapest	= »	0.078
1 Schil. Becs	= »	8—
1 Kor. Praga	= »	167
1 lira	= »	225

Zürichben 100 Din = 9.13 sfrk.

Hirdessena Mōrszka Krajina-ban

K odaji je

v Murski Soboti

lepa zidana hi'za, obsztojēcsa z 4 szobe, kühnya, spajz i mala klet, velki ograd za zelenjavo i szadovnim drev-jom. — Pozvediti pri

trgovci **CZIPOTH VIKTOR** kereskedőnél
Murska Sobota.

Eladó

Murszka Szobotában

szép családi ház, mely áll 4 szoba, konyha, éléskamra és kis pincéből. A házhoz szép nagy veteményes kert sok gyümölcsfával tartozik. — Érdeklődni lehet

Eladó jutányos áron egy gőzcsép-lőkészlet, huzatos egy éves, egy vagon napiteljesitménnyel, Clayton & Shuttlenworth. Megtekinthető és kérdezősködni JOS. BAUMEISTER Maribor Aleksandrova cesta 20 szám alatt.

Vsáki prāznik, nedelo, četvrtok in soboto koncert. Svirciganska godba BARANYA.

Minden ünnep- és vasárnap ugyszintén szombaton és csütörtökön koncert. Jātszik BARANYA

VELIKA **Meolic** NAGY-KAVARNA KĀVĒHĀZ

PERGAMENT PAPIR

olcsón kapható I. H A H M papirkereskedésében M. Sobotán

Ne sajnálja az időt

se a fáradságot és győződjön meg személyesen, hogy a legszebb Párisi Bécsi kalapmodelok és kalapujdonsgok legjutányosabb árban csak A. KIRÁLY dívatáru kereskedésbe kapható Szalma kalapok backfischok részére 120 Din.-ig, szalma kalapok hölgy részére 75—175 Din.-ig. Szalmakalapok gyermekek részére 40—65 Din.-ig. Gyászkalapok rendelésre 24 óra alatt elkészülnek. Mindenemű kalap alakítások úgy mint formáztatás, átvarás, festés a legpontosabban és a legolcsó árban készítetik. Ugyan itt nagy választék női és gyermek harisnyákba kötények, bluzok pipere czikkek mindenemű kötött áruban. Állandóan név választék megtekinthető, minden vétkényszer nélkül.

Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

A. KIRÁLY

trgovina s klobuki, perilom in kratkim blag MURSKA SOBOTA (fő tér Berger-féle ház)